

Selostus

KunL 410/2015 § 110.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talous suunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419).

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrät rahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota.

Lähtökohdat raamin 2026 valmisteluun

Tilinpäätös 2024

Hailuodon kunnan tilikauden 2024 tulos ennen varausten ja rahaston muutosta oli -256 956 € alijäämäinen ja poistoeron 88 327 € lisäämisen jälkeen alijäämä oli -168 629 €.

Kunnan verotuotot toteutuivat vain 96,3 prosenttisesti budjetoidusta, ollen 2 003 215 €. Valtionosuuksien toteuma oli 97,3 prosenttia budjetoidusta, ollen 1 213 980 €.

Hailuodon kunnan toimintatuotot vuonna 2024 olivat yhteensä 1 532 509 € ja toimintakulut yhteensä 4 541 599 €. Henkilöstökustannukset olivat kokonaisuudessaan 2 414 597 €.

Kokonaismenot olivat kokonaistuloja 318 566 € suuremmat.

Talousarvio 2025

Talousarvio 2025 on 172 201 € ylijäämäinen. Poistoeron jälkeen tilikauden ylijäämä talousarviossa 260 528 €. Alkuvuoden 2025 aikana on tehty yksi teknisten palvelujen käyttötalouteen kohdistuva määräraha muutos; Mt 816 leventäminen välillä Kirkonkylä-Marjaniemi -hankkeeseen sisältyvän Mt 816 jalankulku- ja pyörätie Marjaniemen satamassa hankkeen Hailuodon kunnan suunnittelukustannusosuus 2025, -12 000 € (Kv 29.4.2025 § 6).

Vuoden alkupuoliskon 1-4/2025 verotulojen toteumaprosentti on yleisen trendin mukaisesti alle budjetoidun, ollen 29,29%. (Tot. 33,33%)

Valtionosuuksien 1-4/2025 toteuma on 33,17%

Kunnan toimintakulut tilanteessa 30.4.2025 32,13%.

Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2028 valmistelussa tulee huomioida

- Kunnan talouden sopeuttaminen julkisen talouden pitkäaikavälin strategiseen muutokseen, mkl. vos-uudistus 1.1.2027 ja saaristolaisän supistuminen. Vos-luonnos lausuntovaiheeseen syksyllä 2025, eduskunnan päätöskäsittely kevät 2026.

-Tavoitteeksi tulee lähtökohtaisesti asettaa vähintään 0-tulos, tavoitteellista kuntakehittämistä ja talouden sopeuttamista (TAKE-TASO) tulee jatkaa. Hyödynnetään USO8 -prosessi.

-Talousarvion valmistelu perustuu toteutuneiden sekä tiedossa ja voimassa olevien sopimusten perusteella laadittuun mahdollisimman tarkaan arvioon vuoden 2026 kustannuksista.

-Verotulot ja valtionosuudet huomioidaan Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton ennusteiden mukaisesti; lopullinen vos-ennakkotieto saadaan 10/2025

-Valtionosuuksien 2026 ennakkollinen päivitys 3.6.2025 1 369 751 €

-1. alustava ennakkollinen tuloslaskelma on tulos 190 000 €. Tulos tulee muuttumaan valmistelutietojen tarkentuessa.

-TA2026-prosessin rinnalla toteutetaan kuntastrategian välttämättömät päivitykset vuodelle 2026. Laaja kuntastrategiaprosessi 2026 vuoden aikana.

- Kuntaorganisaation kokonaisuudistus ja kehittäminen; hyödynnetään FCG:n/Kuntaliiton USO8-hanke; räätälöidyt Hailuodon kuntakehittämisen seminaarit ja talouden painelaskelmat

- Henkilöstömenot 2026-2028; uuden virka- ja työehtosopimuksen korotusten vaikutus kunnan henkilöstömenoihin (eurot kokouksessa)

- TE-uudistuksen määrärahojen budjetointi; mm. suhdanteesta johtuen määrärahatarve 2025 kaikilla suurempi kuin TE 1.1.2025 työllisyysalueen valmistelulaskelmat

-Kunnan kiinteistöjen yhtiöittäminen; operaattori KPMG, yhtiöittämisselvitys 12/2024, prosessi toimenpiteessä, päätöksentekoon syksyn 2025 aikana.

-Pohteen sote-kiinteistöjen vuokrasopimukset / vuokratulot 2026-; hyvinvointialueen kuntien neuvottelut Pohteen kanssa kesken. Ennakoidaan muutoksia po- ja ylläpitovuokratuloihin

- Kunnan elinvoimatoimet / investoinnit; suunnittelu ja toteuttaminen edelleen suhteessa kiinteän yhteyden käyttöönottoon 2026 (kesä/syksy)

- Toimialalautakuntien investointiesitykset 2026 alkusyksystä kunnanhallituksen päätöksentekoa varten

Asia esitellään kokouksessa. TA2026 raamin käsittelyä jatketaan elokuu 2025 kunnanhallituksissa.

TA2026 valmisteluaikataulu

Toimenpide	Aika
TA2026 raami	Kh 24.6.2025
Talousarvioseminaari I	19.8.2025
Talousarvioseminaari II	10/2025
Kuntastrategiaseminaari	9/2025
TA2026 raamin jatkokäsittelyt	Kh 12.8./25.8.2025
TA2026, TS2027-2028 laadintaohje	8/2025
Sisäiset erät Monetralle	26.9.2025
Palkat kirjattu TA-pohjaan	3.10.2025
Toimialojen käyttötalous TA-pohjaan. Lautakuntien investointiesitykset Khlle	17.10.2025 mennessä
Kj TA2026-ehdotus/viestintä	24.10.2025
TA2026, TS2027-2028 perustelutekstit	31.10.2025 mennessä
TA2026 lautakunnissa ja kunnanhallituksessa	10.11.-18.11.2025 /2.12.2025
Kunnanvaltuusto TA2026, TS2027-2028	16.12.2025

Vero% käsittely kunnanhallituksessa	4.11.2025
Vero% käsittely kunnanvaltuusto	11.11.2025

Valmistelija

Kunnanjohtaja Alikoski, 040 6836522

Esittelijä

Kunnanjohtaja Alikoski Maarit

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus linjaa talousarvioraamin 2026 valmistelun.

Päätös

Merkittiin, että jäsen Vähämetsä saapui kokoukseen klo 18.13.

Kunnanjohtaja Alikoski esitteli asian.

Kunnanhallitus merkitsi talousarvioraamin 2026 valmistelun lähtökohdat tiedoksi.

Merkittiin talouden toteumatiedot 1-5/2025 / 23.6.2026 raportin mukaisesti ja valtionosuuksien 2026 ennakkotietojen päivitys 24.6.2025 1 319 037 €.

Kunnanhallitus antaa johtoryhmälle ohjauksen päätösvaikutusten ennakkoinnin välttämättömyydestä, päätösten mukaisesti:

- talousarvion laadintaohjeet; 6.4. Palvelualueittain esitettävien investointiesitysten tulee sisältää vaikuttavuusarviointi
- toimielinten päätösvalmistelu; Kuntaliiton ohjeistusten mukaisesti.

Khall 12.08.2025 § 119

Selostus

Ennakollinen tuloslaskelma 2026, valmistelun tilanteessa 8.8.2025 (luvut tulevat päivittymään):

Toimintatuotot	1 289 494
Toimintakulut	-4 633 819
Toimintakate	-3 344 325

Verotulot	2 256 250
Valtionosuudet	1 319 037

Rahoitustuotot ja -kulut	-13 900
Vuosikate	217 062
Poistot ja arvonalentumiset	-437 827

Tilikauden tulos	-220 765
Poistoero -/+	88 327

Tilikauden ylijäämä/alijäämä -132 438

Toimintatuotoista vähennetty päättyvät Pohteen vuokratulot. Tuloslaskelmassa ennakoidaan vuokratulojen kehitystä myös avointen sopimusten osalta. Verotulot huomioivat kansallisen verotulotrendin ja alentuneen Hailuodon toteuman (Tot. 6/2025 -8,37%). VM:n valtionosuuksien viimeinen päivitys leikkauksineen 31.10.2025. Henkilöstömenoissa huomioitu sopimusalakohdaiset korotukset.

Tilanne edellyttää konkrettisia talouden ja toiminnan sopeuttamistoimenpiteitä osana TA2026, TS2027-2028 valmistelua ja päätöksentekoa. Talouden painelaskelma valmistuu FCG:ltä kunnanvaltuusto talousarvioseminaariin 19.8.2025. Palvelu-/henkilöstöorganisaation sopeuttamistoimien valmistelu syksyn 2025 aikana.

Toimialalautakuntien *investointiehdotukset* kunnanhallituksen priorisointia ja päätöksentekoa varten alkusyksyn aikana (vuosikate 8.8.2025 217 062 €).

Talousarvio 2026 laadinnassa huomioidaan kuntastragiaan mahdollisesti tehtävät muutokset. Valtuuston kuntastrategiaseminaari 30.9.2025.

Kunnan kiinteistöjen yhtiöittämisen valmisteluprosessi syksy 2025:

- uuden yhtiön perustaminen
- AKA-arviokirjat liiketiloista, asuinhuoneistot toimitettu
- päivitetty laskelmat ja siirtomallin päättäminen
- yhtiöittämisspätökset ja toiminnan siirtäminen.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Alikoski, 040 6836522
Esittelijä	Kunnanjohtaja Alikoski Maarit
Päätösehdotus	Kunnanhallitus jatkaa talousarvioraamin 2026 linjausta.
Päätös	Kunnanjohtaja Alikoski esitteli TA2026 -talousarvioraamin jatkovalmistelun. Kunnanhallitus kävi asiasta keskustelun. Kunnanhallitus merkitsi valmistelun tiedoksi ja jatkaa käsittelyä kunnanhallituksen seuraavassa kokouksessa 25.8.2025.

Khall 25.08.2025 § 128

Selostus	TA-raami 2026 25.8.2025 - raamissa huomioidaan valtuustoseminaarin 19.8.2025 pohjalta Kvn ohjaus; valmis 3.9.2025 - ennakollinen tuloslaskelma 21.8.2025 (peruskunta 2025), liite - ennakollinen tuloslaskelma 1.1.2026, jossa arvioitu vuokrakiinteistöyhtiön perustamispäätöksen käyttötalousvaikutukset, liite kokouksessa - palveluorganisaation sopeuttaminen ja toimintatapa taloussuunnitelma-vuosille 2026-2028, vaihe I - investointiehdotukset TA2026 /investointisuunnitelma 2026-2030
Valmistelija	Kunnanjohtaja Alikoski, 040 6836522
Esittelijä	Kunnanjohtaja Alikoski Maarit
Päätösehdotus	Kunnanhallitus - merkitsee ennakollisen tuloslaskelman 21.8.2025 tiedoksi - käy keskustelun tuloslaskelmavaihtoehdoista peruskunta / peruskunta – vuokrakiinteistöyhtiö, - palveluorganisaation sopeuttamisesta sekä toimintatavasta - päättää, että raamiin sisällytetään 3.9.2025 kunnanvaltuuston ohjaus.
Päätös:	Kunnanhallitus merkitsi tiedoksi päivitetyn ennakollisen tuloslaskelman 25.8.2025, ja päätti, että raamissa huomioidaan kunnanvaltuuston ohjaus 3.9.2025. Kunnanhallitus kävi keskustelua palveluorganisaation ja kunnan toimintatavan uudistamisesta.

Selostus	Kunnanvaltuusto TA2026 raamin ohjaus; kooste lähetetty valtuustolle 4.9.2025
Esittelijä	Kunnanjohtaja Alikoski Maarit
Päätösehdotus	Kunnanhallitus viimeistelee TA2026-raamin.
Päätös	Kunnanjohtaja Alikoski selosti Valtuuston raaminohjauksen keskeiset sisällöt ja johtoryhmän 8.9.2025 talousarvion 2026 painotukset, mm. Keskusta AK:n asemakaavan valmistuminen suhteessa lakisääteisiin palveluihin ja ennakoituihin palvelutarvemuutoksiin huomioidaan TA2026, TS2027-2028 -valmistelussa. Vuokra-asuntotuotannon vaihtoehtoja selvitetään osana talousarvion 2026 valmistelua. Kunnanhallitus päätti, että palvelualueet käyvät läpi vielä käyttötalousmenot 2025; kertaluontoiset menot 2025 poistetaan.